

Doplňující texty

Doporučení pro práci se SVP

Jak na žáky se SVP v dějepise

Vzdělávání žáků s potřebou podpory (SVP – speciální vzdělávací potřeby) představuje velkou výzvu. Učitelé nejen dějepisu si kladou otázku, jak zprostředkovat vzdělávací obsah všem žákům, tedy i těm, kteří se potýkají s určitými typy omezení. Mezi nejdůležitější aspekty práce s žáky se znevýhodněním patří vstřícný přístup učitele, výběr vhodných metod výuky a hodnocení.





1. Aspekty práce se znevýhodněnými žáky

1.A. Přístup učitele

Doporučení:

- brát v potaz jazykový repertoár žáků, uzpůsobit tempo řeči, užívat jednoduchou slovní zásobu a názorně demonstrovat význam slov,
- zadávat instrukce postupně, ukazovat, navádět a používat vizuální nápovědu,
- názorně modelovat vhodné používání jazyka a jazykových struktur a názorně demonstrovat přemýšlení nahlas, vyptávání se, prezentování vlastního pozorování, a předpovědí, komentování rozdílů a podobností
- demonstrovat dovednosti a činnosti a popisovat je jasným jednoduchým jazykem,
- udělat občas záměrně chybu, nahlas se opravit a tím demonstrovat, že chybování je přirozená část procesu učení,
- k žákům přistupovat s vědomím vysokých očekávání.

1.B. Metody výuky

Doporučení:

- brát v potaz jazykové kompetence každého žáka,
- shromáždit a využívat všechny dostupné informace k identifikování silných stránek a problematických oblastí,
- využívat tyto informace při diferenciaci zadání a nastavení individuálních cílů a obsahu vzdělávání,
- dát žákovi dostatek příležitostí a času, aby si mohl osvojit a opětovně zopakovat nový vzdělávací obsah a oborovou terminologii,
- na základě informací o žákovi volit vhodné metody výuky, dbát na to, aby při výuce byly využívány různé styly učení založené na smyslovém vnímání,
- poskytovat prostor pro vrstevnické učení.

1.C. Hodnocení

Doporučení:

- Cílem hodnocení nejen žáků se speciálním vzdělávacími potřebami je poskytnout žákovi a zákonným zástupcům informace o pokroku a naplánovat další cíle učení. Nástroje hodnocení by měly být uzpůsobeny konkrétním potřebám žáků. Zvolená kritéria hodnocení by měla umožňovat zažít úspěch průběžně každému z žáků.
- V případě žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se osvědčuje formativní hodnocení, které není založeno na srovnávání s ostatními žáky.



2. Problematické oblasti, které mohou ovlivňovat výkon v dějepise

2. A. Opožděný vývoj jazyka a chudá slovní zásoba mohou žákovi působit potíže při užívání specifické terminologie v dějepise a osvojování dovedností.

Možné strategie:

- záměrně učit terminologii užívanou v dějepise, využít k tomu principu vizualizace,
- pojmenovávat lidi, místa a věci,
- poskytovat příležitosti k časovému srovnávání, předvídání a porovnávání,
- soustřeďovat se na rozvoj jazyka výuky.

2. B. Opožděný vývoj spojený s pojmáním času a chronologie mohou žákovi působit potíže při rozlišování minulosti, současnosti a budoucnosti a způsobovat nedostatečné pochopení časových úseků a souslednosti.

Možné strategie:

- jasně vytyčovat úseky v historii,
- pracovat názorně s časovými osami, na prvním stupni demonstrovat pomocí objektů, na druhém pomocí obrázků,
- při odkazování na historické události propojovat učivo s osobními zážitky žáka, například: když tvoje máma byla malá holčička.

2. C. Neschopnost rozlišovat fakta od fikce může vyústit v to, že žáci vnímají historické události jako pouhé příběhy nebo naopak příběhy jako fakta, případně nejsou schopni zaujmout kritický postoj k událostem a vše přijímají jako fakta a pravdu.

Možné strategie:

- poskytovat dostatek podkladů z historie, zeměpisu a přírodních věd, které mohou přispět k rozvoji kritického myšlení,
- učit jazyk, který se pojí k fikcím, legendám a pohádkám,
- modelovat situace za využití faktů: já to vím, protože...,
- diskutovat aspekty příběhu za účelem pochopení, zda se něco mohlo nebo nemohlo stát.

2. D. Neschopnost přenášet znalosti z jedné oblasti do druhé a aplikovat již nabyté znalosti v jiném kontextu mohou způsobit neschopnost uplatňovat nabyté znalosti z dějepisu v jiných předmětech a nabyté dovednosti v každodenním životě.

Možné strategie:

- plánovat integrovaný vzdělávací obsah, který spojí znalosti ze zeměpisu, přírodních věd a dalších předmětů, věnovat se projektové výuce.



2. E. Opožděná čtenářská gramotnost může způsobit neschopnost získávat vědomosti z psaných textů a obtíže pokud je vyžadováno zapisování aktivit písemnou formou.

Možné strategie:

- používat texty jako zdrojový materiál a klást stejný důraz na obrazový materiál,
- nabídnout alternativní metody zápisu a prezentace: výtvarné zpracování, grafy, diagramy, ústní prezentace, hraní rolí a drama, nahrávky, videa.

Zpracováno na základě: Guidelines for teachers of students with mild general learning disabilities. NCCA. 2018
Dostupné z: https://ncca.ie/media/2509/sen_introduction.pdf



SVP - autorka
Mgr. Alice Kourkzi - Kašílková

Všechny metodiky a pracovní listy jsou v elektronické podobě ke stažení na webových stránkách dejepisplus.npi.cz.

Národní pedagogický institut České republiky

www.npi.cz

Rok vydání 2022

npi | Národní pedagogický institut
České republiky



Dílo podléhá licenci Creative Commons
[CC BY SA 4.0–Uveďte původ –Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)